

Pieśni Chopina

Marcin Danilewski – skrzypce, prowadzenie

Paweł Maślanka – skrzypce, prowadzenie

Olga Pasiecznik – sopran

West Side Sinfonietta

Grzegorz Chojnowski – prowadzenie koncertu

Program

Stanisław Moniuszko (1819–1872)

Polonez z opery Hrabina [4']

Mieczysław Wajnberg (1919–1996)

Concertino g-moll na skrzypce i orkiestrę smyczkową op. 42 [21']

I. *Allegretto cantabile*

II. *Lento*

III. *Allegro moderato poco rubato*

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Pieśni op. 74: *Życzenie, Poseł, Śliczny chłopiec, Leci liście z drzewa, Piosenka litewska* (oprac. na sopran i orkiestrę kameralną T. Kuboń) [18']

Pauline Viardot (1821–1910)

Aime-moi wg *Mazurka D-dur* op. 33 nr 2 F. Chopina; *Coquette* wg *Mazurka B-dur* op. 7 nr 1 F. Chopina (oprac. na sopran i orkiestrę kameralną T. Kuboń) [7']

Dzień niepodległości, 11 listopada, to czas pamięci o wydarzeniach, które na zawsze odmieniły historię naszego kraju, ale też o ludziach, którzy swoją działalnością i twórczością zapewnili przetrwanie polskiej kultury. Dlatego też pochylamy się nad spuścizną wybitnych polskich kompozytorów, tworzących w różnych, choć równie burzliwych dla ojczyzny czasach – Stanisława Moniuszki, Mieczysława Wajnb erga oraz Fryderyka Chopina. W wykonaniu West Side Sinfonietty zabrzmią także aranżacje dwóch mazurków pianisty autorstwa Pauline Viardot, prywatnie przyjaciółki artysty nazywanego „poetą fortepianu”. Zespołowi prowadzonemu przez Marcina Danilewskiego i Pawła Maślankę towarzyszyć będzie znakomita śpiewaczka Olga Pasiecznik.

Hrabina jest operą zajmującą szczególne miejsce w twórczości Stanisława Moniuszki. Dzieło powstało w 1859 roku do libretta Włodzimierza Wolskiego – współautora owianej sławą *Halki* – a wystawione zostało rok później na scenie Teatru Wielkiego. Akcja opery w trzech aktach rozgrywa się na początku XIX wieku, w czasach Księstwa Warszawskiego. Moniuszko zdecydował się poświęcić ją Warszawie oraz jej mieszkańcom. Istotnym elementem wpływającym na pozytywny odbiór kompozycji był silnie podkreślony wątek patriotyczny. Równie znaczące są zawarte w niej pierwiastki polskiego stylu narodowego, czego doskonałym przykładem może być słynny *Polonez* umieszczony przez Moniuszkę przed rozpoczęciem III aktu opery. Skomponowany został na instrumenty smyczkowe; często bywa też określany „polonezem wiolonczelowym”. Podczas premiery publiczność przyjęła go z euforycznym zachwytem, co doprowadziło do wielokrotnego bisowania tego utworu przez muzyków z orkiestry. Co ciekawe, nie był to taniec pierwotnie skomponowany do opery – pochodzi ze zbioru *Sześciu polonezów na fortepian*, które kompozytor opublikował wcześniej w Wilnie.

Mieczysław Wajnb erg, w przeciwieństwie do Stanisława Moniuszki, jest polskim kompozytorem dopiero zyskującym na rozgłosie. Choć od jego śmierci minęło w tym roku dwadzieścia pięć lat, jego twórczość jest stopniowo odkrywana i rozpowszechniana dopiero od niedawna. Może to wprawiać w zdziwienie, zwłaszcza w kontekście ogromnej spuścizny, jaką po sobie pozostawił pomimo swego burzliwego losu. Podczas wojny artysta trafił do Mińska, a następnie do Taszkientu, by ostatecznie osiedlić się w Moskwie, gdzie pozostał i tworzył do końca swego życia. Wśród jego dzieł znaleźć można *Concertino g-moll* op. 42 na skrzypce i orkiestrę smyczkową (1948 r.) nawiązujące do stylu i harmonii poprzednich epok. Jest to lekka w odbiorze kompozycja niewielkich rozmiarów, a składające się na nią części *Allegretto cantabile*, *Lento* oraz *Allegro moderato poco rubato* zachwycają barwną, acz subtelną melodią.

Wdzięcznymi harmoniami charakteryzują się także *Pieśni* op. 74 Fryderyka Chopina – zbiór dziesiętnastu utworów na głos z fortepianem wydanych już po

śmierci kompozytora. Większość jego dorobku stanowią dzieła przeznaczone na fortepian solo, a pieśni, choć wartościowe, nie są tak często wykonywane na estradach jak mazurki czy preludia. Chopin skomponował wszystkie z nich jeszcze podczas pobytu w Polsce. Po warstwę tekstową sięgał niemalże wyłącznie do poezji polskich poetów, w tym chociażby Stefana Witwickiego, Adama Mickiewicza, Zygmunta Krasińskiego i Wincentego Pola. Byli to artyści jego pokolenia, a często także znajomi i przyjaciele. Wyjątek stanowi jedynie *Piosenka litewska* stworzona do ludowego tekstu litewskiego w polskim przekładzie. Melodie wielu polskich pieśni ludowych kompozytor poznał już w dzieciństwie, co z pewnością wpłynęło na jego inspirację owym gatunkiem. Według przekazów Ferenc Liszt Chopin „lubił, aby mu dawano poezję i najnowsze piosenki przywiezione z Polski, a jeżeli mu się słowa której z nich spodobały, dorabiał do nich własną melodię, która wkrótce rozpowszechniała się w kraju, często pozostając bezimienną”. Pieśni Chopina są zróżnicowane – zwykle utrzymane są w lekkiej formie zwrotkowej, jak najpopularniejsza z nich, *Życzenie* do słów Witwickiego, ale odnajdziemy także utwory nieco bardziej refleksyjne i bogatsze wyrazowo, czego przykładem jest pieśń *Leci liście z drzewa* do tekstu Wincentego Pola.

Wieńczące koncert kompozycje śpiewaczki Pauline Viardot *Aime-moi* oraz *Coquette* są z kolei pieśniowymi wariantami mazurków Chopina. Viardot z domu García była jedną z najbardziej znaczących postaci życia kulturalnego dziewiętnastowiecznego Paryża. Chopinowi została przedstawiona przez poetę Louisa Pomey'a, którego teksty wykorzystywała właśnie w przystosowanych na głos i fortepian mazurkach. Kompozytor wielokrotnie towarzyszył jej w wykonywaniu stworzonych przez nią transkrypcji, co bez wątpienia oznaczało aprobatę takiej odmiennej odsłony swoich dzieł. Zarówno utwory Viardot, jak i Chopina wykonane zostaną w opracowaniu na sopran i orkiestrę kameralną.

Marcelina Werner-Śliwowska

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

